

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Naturvårdsverkets diariern:
KN2025/02333

Stockholm 2026-04-02

Remissvar från Håll Sverige Rent

Remissvar avseende delredovisningen "Förslag till komplettering av EU-förordningen om förpackningar i svensk rätt"

Håll Sverige Rent tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Naturvårdsverkets delredovisning om hur EU:s förordning om förpackningar och förpackningsavfall (PPWR) ska implementeras i svensk rätt.

Håll Sverige Rent är en ideell organisation som arbetar för att förebygga nedskräpning och främja ett mer resurseffektivt och cirkulärt samhälle. Förpackningar utgör en betydande del av det skräp som återfinns i stadsmiljöer, natur och marina miljöer. Regelverket kring förpackningar och förpackningsavfall har därför stor betydelse för möjligheten att minska nedskräpningen och förebygga avfall.

I detta yttrande lämnar Håll Sverige Rent synpunkter på de delar av förslaget som särskilt har betydelse för att förebygga nedskräpning, minska uppkomsten av förpackningsavfall och främja återanvändning samt på vissa frågor om ansvarsfördelningen i systemet för hantering av förpackningsavfall.

Avsnitt 4.7.4 – Producenternas ekonomiska ansvar för förpackningar som klassificeras som farligt avfall

Håll Sverige Rent tillstyrker Naturvårdsverkets förslag att producenter av förpackningar som klassificeras som farligt avfall ska bära det ekonomiska ansvaret för insamling och behandling när förpackningarna blir avfall. Förslaget ligger i linje med principen om att förorenaren betalar och innebär att producenterna, via förpackningsavgifter, ska täcka de faktiska kostnaderna för hanteringen.

Håll Sverige Rent delar Naturvårdsverkets bedömning att det nuvarande systemet har varit bristfälligt eftersom kommunerna i praktiken har fått bära kostnader för insamling och behandling av dessa förpackningar utan ersättning från producenterna.

Ett tydligt exempel är de stora mängder lustgastuber som under senare år har belastat den kommunala avfallshanteringen. Hanteringen av dessa förpackningar är ofta förenad med särskilda säkerhetskrav och innebär betydligt högre kostnader än hanteringen av vanliga förpackningar.

Håll Sverige Rent välkomnar därför att kommunerna föreslås få rätt till ersättning från producentansvarsorganisationerna för insamling och behandling av dessa förpackningar.

Håll Sverige Rent tillstyrker dock inte den föreslagna avgränsningen som innebär att förpackningar som innehåller rester av farligt avfall inte ska omfattas av producentansvaret. I praktiken lämnas farligt avfall ofta i sina originalförpackningar av säkerhetsskäl, vilket innebär att förpackning och innehåll hanteras tillsammans i avfallssystemet.

Avsnitt 4.7.5 – Kommunernas ansvar för kvalitet

Håll Sverige Rent delar Naturvårdsverkets bedömning att hög kvalitet i de insamlade materialfraktionerna är en viktig förutsättning för att uppnå en effektiv och högkvalitativ materialåtervinning. Åtgärder som förbättrar sorteringen, exempelvis genom informationsinsatser, utvecklade insamlingssystem och ekonomiska styrmedel, kan bidra till ett mer resurseffektivt system och i förlängningen även minska risken för att förpackningar hamnar som skräp i naturen.

Håll Sverige Rent har dock invändningar mot den föreslagna ansvarsfördelningen och avstyrker den del av förslaget som innebär att kommunerna ges ett ensidigt ansvar för att säkerställa att förpackningsavfallet är fritt från annat avfall.

Kommunerna har en central roll när det gäller att tillhandahålla fungerande insamlingssystem och informera hushållen om korrekt sortering. Samtidigt saknar kommunerna i praktiken full rådighet över hushållens faktiska sorteringsbeteende. Även med tydlig information, lättillgänglig infrastruktur och uppföljning kan kommunerna inte fullt ut kontrollera hur enskilda individer väljer att sortera sitt avfall.

Det gäller särskilt vid lättillgängliga insamlingsplatser och i situationer där avfall uppstår i mer öppna miljöer. I sådana fall kan avfall även tillföras från personer som inte är hushåll i området, exempelvis i samband med besök i publika miljöer. Kommunens möjlighet att kontrollera kvaliteten i dessa flöden är därför begränsad.

Naturvårdsverket anger att kommunen vid insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter ska säkerställa att förpackningsavfallet i möjligaste mån inte innehåller annat avfall än förpackningar. Håll Sverige Rent uppfattar att

bestämmelsen avser de insamlingssystem som är avsedda för hushåll och samlokaliserade verksamheter. Enligt vår bedömning omfattar kravet därför inte insamlat material från så kallade populära platser i offentlig miljö. Detta behöver enligt vår mening förtydligas, eftersom kommunerna i praktiken har ännu mindre möjlighet att påverka kvaliteten på insamlat material från sådana platser.

Naturvårdsverket föreslår också att ersättningen till kommunerna ska kunna differentieras baserat på avfallets kvalitet. Håll Sverige Rent ser en risk i att kommunerna därmed kan drabbas av ekonomiska konsekvenser för felsortering som de i praktiken inte har haft möjlighet att förhindra och ändå haft kostnader för. Ett sådant system riskerar att leda till att ekonomiskt ansvar i praktiken flyttas från producenterna till kommunerna och i förlängningen till skattebetalarna.

Ytterligare en risk med höga krav på rena fraktioner är att stora mängder förpackningsavfall kan komma att kasseras vilket ju motverkar syftet med lagstiftningen.

Håll Sverige Rent anser därför att kommunernas ansvar i första hand bör utformas som ett ansvar att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete med ersättning från producenterna. Exempelvis genom informationsinsatser, uppföljning, utveckling av insamlingssystem och andra åtgärder som kan främja korrekt sortering, snarare än ett ansvar för den faktiska renhetsgraden i materialflödena.

Håll Sverige Rent föreslår därför att bestämmelserna i 7 kap. 12 a § utformas så att fokus ligger på kommunernas skyldighet att vidta skäligen åtgärder för att främja god sortering och hög kvalitet i de insamlade materialfraktionerna, snarare än att de ska säkerställa ett resultat som de i praktiken inte har full rådighet över.

Avsnitt 4.15.3 – Mål för minskad nedskräpning

Håll Sverige Rent noterar att Naturvårdsverket föreslår att det befintliga målet om minskad nedskräpning från engångsplastförpackningar flyttas till den föreslagna förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om förpackningar. Håll Sverige Rent har inga synpunkter på denna förändring.

Håll Sverige Rent vill samtidigt understryka vikten av att målet om att nedskräpningen från engångsplastförpackningar ska minska med 50 procent till år 2030 uppnås. Nedskräpning från förpackningar är ett omfattande problem i offentliga miljöer och innebär negativa konsekvenser för naturmiljöer, djurliv och människors upplevelse av våra gemensamma platser.

Dagens system med nedskräpningsavgifter innebär i huvudsak att producenter ersätter kommunerna för kostnader för städning, insamling, transport och behandling av skräp i

offentliga miljöer samt administration av systemet, även om ersättning också kan ges för information om kommunen väljer att informera om plastens negativa påverkan på miljön. 2025 var det endast 100 av 290 kommuner som rapporterade att de haft sådana kostnader. Systemet ersätter i första hand hantering nedskräpning i efterhand. Även om detta är en viktig del av producentansvaret bidrar det i begränsad utsträckning till att förebygga att nedskräpning uppstår.

För att målet om en halverad nedskräpning ska kunna uppnås krävs därför ett starkare fokus på förebyggande åtgärder. Erfarenheter från arbetet mot nedskräpning visar att informationsinsatser, beteendepåverkande arbete och andra förebyggande åtgärder är centrala för att minska mängden skräp i offentliga miljöer.

Håll Sverige Rent anser därför att producenternas ansvar för att bidra till målet inte enbart bör omfatta finansiering av städinsatser utan även åtgärder som syftar till att förebygga nedskräpning. För att säkerställa att tillräckliga resurser avsätts för sådana insatser bedömer Håll Sverige Rent att minst fem procent av de medel som producenter betalar inom producentansvarssystemet bör användas för avfallsförebyggande och nedskräpningsförebyggande åtgärder, såsom informationskampanjer och andra beteendepåverkande insatser.

Avsnitt 4.16.1 – Åtgärder för att främja återanvändning och påfyllning

Håll Sverige Rent tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att införa tydliga informationskrav för att främja påfyllningssystem (refill). Påfyllning kan bidra till att minska användningen av engångsförpackningar och därmed även förebygga nedskräpning.

Håll Sverige Rent tillstyrker även förslaget att Naturvårdsverket ges ett ansvar för att informera verksamhetsutövare om miljöfördelarna med påfyllning och om vilka åtgärder som kan vidtas för att minska användningen av engångsförpackningar. Naturvårdsverket kan här spela en viktig roll genom att samla och sprida kunskap samt underlätta för aktörer som vill utveckla påfyllningslösningar.

Vi är även positiva till att ekonomiska aktörer som erbjuder påfyllning åläggs att informera slutanvändare om miljönyttan, även om vi anser att det inte räcker som enda informationsinsats.

Naturvårdsverket skriver att ett alternativ till ovanstående kan vara att driva en informationskampanj med syfte att öka kunskapen om påfyllning, både hos verksamheterna och hos konsumenterna. De menar att en väl genomförd informationskampanj kan få ett relativt stort genomslag. Men de anser inte att det är det alternativ som ska väljas ”då det är kostsamt och inte nödvändigtvis säkerställer

kontinuitet”. Håll Sverige Rent menar att det är avgörande att även detta alternativ inkluderas då erfarenheten från liknande informationskrav i förordningen om engångsprodukter haft en låg efterlevnad och inte tillnärmelsevis räcker för att konsumenterna ska kunna göra ett informerat val. Håll Sverige Rent vill också understryka att informationskrav endast blir verkningsfulla om de följs upp genom aktiv och systematisk tillsyn.

Avsnitt 4.16.2 – Minimiandel för avfallsförebyggande åtgärder

Håll Sverige Rent välkomnar att producentansvarsorganisationer och retursystem för engångsförpackningar ska avsätta en obligatorisk minimiandel av sina medel för att finansiera avfallsminskningsåtgärder och avfallsförebyggande åtgärder. Att en del av producentavgifterna öronmärks för avfallsförebyggande arbete är ett viktigt steg för att nå målen om minskade avfallsmängder i artikel 43 i EU:s förpackningsförordning.

Håll Sverige Rent bedömer dock att den föreslagna nivån på två procent är för låg i förhållande till de bindande målen som ska nås till 2030, 2035 och 2040.

En central del av de avfallsförebyggande åtgärderna kommer att behöva bestå av informationsinsatser och beteendeförändrande arbete riktat till allmänheten och konsumenterna. Eftersom lagstiftningen i stor utsträckning bygger på att verksamheter ska *erbjuda* återanvändbara förpackningar och *sträva efter* att uppnå en viss andel återanvändningsbara förpackningar, blir konsumentens faktiska val avgörande för om åtgärderna får någon reell effekt. Utan aktiva insatser för att informera och påverka konsumenters beteenden finns en risk att regelverkets intentioner inte får genomslag i praktiken.

Sådana nationella informationsinsatser kräver betydande resurser, särskilt om de ska påverka konsumenters beteenden innan köptillfället. Håll Sverige Rent bedömer därför att en högre minimiandel behövs för att skapa tillräckliga ekonomiska förutsättningar för effektiva avfallsförebyggande åtgärder.

Naturvårdsverket konstaterar att vissa medlemsstater har valt en högre nivå. I Frankrike uppgår motsvarande andel till fem procent. Mot denna bakgrund anser Håll Sverige Rent att Sverige bör överväga en motsvarande nivå. Det är svårt att påverka en konsument vid själva köptillfället. De flesta köper det de alltid köpt på samma sätt de alltid gjort. För att informationsinsatser och beteendeförändrande arbete ska få verklig genomslagskraft krävs ett nationellt grepp med informationsinsatser som sker utanför butik, innan köptillfälle - för att i största möjliga mån påverka allmänheten till att bli konsumenterna som gör medvetna val.

Håll Sverige Rent anser vidare att regelverket bör utformas så att en del av dessa medel kan användas för att finansiera avfallsförebyggande insatser som genomförs av oberoende organisationer med dokumenterad kompetens inom beteendeförändring och informationskampanjer. Genom att ta till vara på civilsamhällets etablerade kanaler och erfarenheter kan resurser användas mer effektivt för att nå ut till allmänheten.

Håll Sverige Rent föreslår därför att:

- minimiandelen höjs från två till fem procent
- regelverket tydliggör att en del av medlen kan användas för avfallsförebyggande insatser som genomförs av oberoende organisationer med relevant kompetens.

Avsnitt 7 och 13.2.3 – Krav på att erbjuda återanvändbara alternativ för takeaway

Håll Sverige Rent tillstyrker handlingsalternativ 3 gällande förslag till förordning om ändring i förordningen (2021:996) om engångsprodukter då vi håller med om Naturvårdsverkets bedömning att det underlättar för berörda aktörer att bestämmelser som finns sedan tidigare i så stor utsträckning som möjligt får finnas kvar för att verka för kontinuitet och förutsägbarhet. Vi håller även med om att det är viktigt att skapa en så rättvis situation som möjligt för aktörer som tillhandahåller mat och dryck i engångsförpackningar oavsett branschtillhörighet och oavsett material och förpackningsformat samt att det är viktigt att reglerna blir enhetliga och lätta att förstå för de berörda aktörerna.

Att ersätta engångsförpackningar med effektiva flergångsalternativ är en viktig åtgärd för att minska både avfallsmängder och nedskräpning. Genom att stimulera användningen av återanvändbara förpackningar kan både avfallsmängder och nedskräpning minska samtidigt som resurser används mer effektivt. Håll Sverige Rent anser dock att det behövs ytterligare åtgärder för att systemet med återanvändbara förpackningar ska fungera i praktiken. Enligt en novusundersökning som utfördes på uppdrag av Håll Sverige Rent 2025 kände 72 % av svenskarna inte till lagen, och att bara en av tio takeaway-kunder hade blivit erbjudna ett återanvändbart alternativ under det senaste halvåret.

Ökad tillsyn samt ett sammanhållet arbete med informationskampanjer och beteendepåverkande arbete är avgörande för att återanvändbara förpackningar ska börja användas i den omfattning som behövs för att uppnå de övergripande målen i PPWR och i EU-direktivet om engångsplast.

Vänliga hälsningar

A handwritten signature in black ink, reading "Josefin Carling".

Josefin Carling, VD Håll Sverige Rent